

เทศน์เช้า วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันนี้โอบสวดด้วย พระพุทธเจ้าสอนให้ดูที่ตัวเรา หลวงตาท่านก็สอน
“ให้ดูใจเรา! ให้ดูใจเรา! อย่าไปยุ่งกับใคร ให้ดูใจเรา”

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติก็เพื่อดูใจเรา เห็นไหม นี่เมื่อวานเสร็จงานแล้ว
ชีวิตต้องดำเนินต่อไป เวลาตายแล้วนะเขานึกว่าจบสิ้น ตายแล้วชีวิตก็ต้องดำเนินต่อไป
ตายแล้วจิตมันไม่ตาย เราตายจากภพชาติไปแต่จิตมันไม่ตาย ชีวิตยังดำเนินต่อไป สิ่ง
ที่ดำเนินต่อไป เราจะต้องมีสติสัมปชัญญะ นี้รักษาที่เรา

เราเกิดมาเป็นเวรเป็นกรรม มันเป็นสภาคกรรม กรรมร่วมกัน นี่ก็เหมือนกัน เกิด
ในสังคมต่างๆ มันมีเวรมีกรรมร่วมกันมา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บอกว่า

“สิ่งที่เราทำมาแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย”

ถ้าเราเห็นสภาวะแบบนี้เราจะตั้งใจทำคุณงามความดี สิ่งที่มีมันเบียดเบียนกัน มันมี
แรงเสียดสีต่อกัน เราให้อภัยต่อกัน.. เราให้อภัยต่อกัน.. เราอย่าไปถือโทษโกรธใคร
ทั้งสิ้น เขาไม่รู้โดยธรรมชาติของเขา

แต่ถ้าเขารู้ละ เขารู้ของเขา เขาจงใจทำของเขา นี่โง่โง่เขา เขาจงใจทำของเขา เขา
ว่าเขาทำถูก นี่โง่ความจริงๆ ของใคร แต่ถ้าความจริงของเขาอย่างนี้ เห็นไหม สิ่งต่างๆ นี้
เราปฏิเสธไม่ได้ มันมีของมันอยู่ เราต้องรักษาใจเรา ถ้าเรารักษาใจเราเราจะอยู่กับโลกนี้
ได้ แต่มันเป็นหน้าที่ของเรา เพราะอะไร เพราะมันเห็นอยู่ดำตาใจ ปลิ้นกลางแดด แดด
แจ่มๆ อย่างนี้ปลิ้นกันกลางแดด ถ้ามันปลิ้นกลางแดดนะผลประโยชน์ทั้งนั้น มันปลิ้นกัน
กลางแดดเราต้องพุดผิดถูกใจ

หน้าที่ของเราเราพุดผิดถูก แต่เราไม่ต้องการสิ่งใด เราไม่หวังสิ่งใด แต่เราบอกว่า
อย่าปลิ้นกันกลางแดด อยู่ต่อหน้าแดดต่อหน้าแสงสว่างนี้เราต้องพุดกันเรื่องความจริง

เราเอาความจริงมาคุยกัน เราต้องพูดด้วยเหตุด้วยผลว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกต้อง เพราะอะไร เพราะสิ่งที่ทำไปแล้วนี่พันธุกรรมทางจิต ถ้าจิตมันได้สะสมไป สะสมสิ่งอย่างนี้ไป นี่มี มุมมอง มีทัศนคติ เวลาไปภาวนาข้างหน้ามันก็มีทัศนคติอย่างนั้น แต่ถ้ามันคัดแปลงที่นี้ ใจ

เมื่อวานเขามาถามอยู่ว่า “เพื่อนเขามีความเห็นอย่างนั้น มีความเห็นอย่างนั้น”

เราก็บอกเขาว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก นี่เขา เป็นอย่างนี้มาตั้งแต่ชาติที่แล้วๆ เวลาพระมีปัญหานะ ทำไมเขาเป็นอย่างนี้ เมื่อชาติที่แล้ว เขาทำอย่างนี้มา.. ทำอย่างนี้มา.. ชาตินี้เขาถึงเป็นอย่างนี้ๆ” เห็นไหม มันเป็นพันธุกรรม ทางจิต นี้อยู่ในพระไตรปิฎกนะ

แล้วในปัจจุบันนี้ถ้าเรามีความเห็นผิดมา หรือความเห็นที่เราต้องการความ สะดวกสบายมา สิ่งใดที่มีมานี้เราแก้ไขของเรา มันทุกข์ไหม? คัดไม้เขาต้องเผาไฟ เขา ต้องคัดไม้ให้มันตรงไม้มันจะมีประโยชน์ นี้เราจะคัดแปลงใจของเรา ถ้าเราไม่ทน เราไม่ ต่อสู้กับมัน นี่ขันติธรรมใจ

ในการประพฤติปฏิบัติเราไม่ได้สิ่งใดเลยเราก็ได้ขันติบารมี ขันติธรรมนะ ใคร บ้างไม่อยากสะดวกไม่อยากสบาย ทุกคนอยากสะดวกสบายทั้งนั้นแหละ แต่ความ สะดวกสบายมันให้สิ่งใดกับชีวิตของเรา แต่ถ้าความเพียรชอบ เราคัดแปลง เราต่อสู้ เรา ขัดขืน

หลวงตาสอนประจำ “การฝืนใจตัวเองคือฝืนกิเลส” เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจของเรา ถ้าเราฝืนใจของเรา ใจมันต้องการสิ่งใด ใจมันปรารถนาสิ่งใดเราฝืนมันๆ นั่นเท่ากับฝืน กิเลส

แต่เขาบอกว่า “มันเป็นอรรถกถาตามโยค จงใจ ตั้งใจ เป็นอรรถกถาตามโยค”

แล้วความต่อสู้ขัดขืนกับกิเลสมันอยู่ที่ไหน ในเมื่อเราไม่ได้ขัดขืนใจเราเลย ไม่ได้ ขัดขืนสิ่งที่มันปรารถนา มันต้องการสิ่งใดเลย แล้วเราจะไปฝืนมันอย่างไร

เราฝันมัน เห็นไหม อเสวนา จ พาลานั ปณฺฑิตานญจ เสวนา คนพาลไม่ควรคบ คนพาลจากข้างนอก แต่คนคิดชั่วนั้นละมันพาล ถ้าเราฝันมัน ฝันกิเลส กิเลสมันอยู่ที่นี้ไง เราต้องฝันมัน พอฝันมันนี่มันทุกข์ไหม ทุกข์! ถ้าไม่ฝันมันก็ทุกข์ แต่ทุกข์ที่เราพอใจ มันพอใจไปมันก็มองไม่เห็นว่ามันทุกข์ แต่พอเราจะฝันมันมันบอกว่าเป็นความทุกข์ ความทุกข์อันนี้ไง ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง เพราะเราฝันมัน แล้วทุกข์มันเกิดมาจากไหน เราต้องดูสัจจะความจริงจากสิ่งนั้น

นี่พูดถึงว่าชีวิตยังต้องดำเนินต่อไปนะ แม้แต่ตายแล้วชีวิตก็ยังคงดำเนินต่อไป ในวิภวภูมิตะ มันยังหมุนเวียนไปนะ นี่เราถึงว่าทำอะไรให้มีสติสัมปชัญญะ เราอย่าตามใจตัวเองเกินไปนัก ทำพอประมาณไปไหน หลวงตาจะบอกเลยนะ “พระเรานี้ถ้าไม่รู้จักประมาณ ตน แล้วใครจะพอประมาณ ถ้าพระพอประมาณไม่เป็น”

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันจำเป็นต้องทำเราก็ทำ แต่ทำแล้วนี่ทำเพราะอะไร เพราะเวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด เห็นไหม “ท่านเห็นเป็นประโยชน์กับผู้กระทำนะ มันไม่เห็นผลประโยชน์สิ่งใดกับเราเลย แต่ผู้ที่กระทำให้ได้ประโยชน์ของเขา ทำเพื่อประโยชน์ของเขา ถ้าเพื่อประโยชน์ของเขาเราก็ต้องฝืนทนเอา แต่ถ้าเอาสะดวกสบาย มันเอาแต่ใจของตัวเองก็ไม่ต้องทำอะไร ไม่ต้องทำอะไร”

เพราะสิ่งนี้ ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม! ธรรมะเหนือธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมเป็นเครื่องดำเนิน เป็นเครื่องเข้าไปสู่ธรรมะ

นี่ก็เหมือนกัน บุญกุศล การกระทำของเรานี้เพื่อเข้าสู่ธรรมะ เห็นไหม ถ้าเข้าไปสู่ธรรมะ ธรรมะอยู่ที่ไหน ธรรมะมันอยู่ที่ใจ ผู้พระไตรปิฎกหรือสิ่งต่างๆ มันเป็นวิชาการทั้งนั้นแหละ กฎหมายคนตีความได้หลากหลายทั้งนั้นแหละ ธรรมะทุกคนก็ตีความได้หลากหลายทั้งนั้นแหละ ยิ่งตอนนี้บอกเลยต่อไปจะไม่พูดอีกแล้ว จะพูดเข้าพระไตรปิฎกแล้ว พูดธรรมะ

อ้าว.. ก็ธรรมะมันเถียงไม่ได้ หนังสือมันเถียงไม่ได้ แต่คนมันได้เถียงได้นะ..

ถ้าเป็นความจริงนะ ต้องพูดออกมาแต่ความจริงอันนั้น ถ้าไม่มีความจริงอันนี้มันพูดออกมาไม่ได้หรอก แล้วพูดออกมามันก็ผิด พูดธรรมะก็ผิดธรรมะเพราะเป็นทฤษฎี

ถ้าเราไม่รู้ทฤษฎีนั้นเราจะพูดทฤษฎีนั้นให้มันถูกต้องมันเป็นไปได้หรือรอก คนที่จะพูดทฤษฎีให้ถูกต้องได้ คนนั้นต้องผ่านประสบการณ์จริงมา

มันเป็นปริยัติ นี่ไงถ้าพูดอย่างนั้นก็บอกเราเป็นภาคการศึกษา เราเป็นปริยัติก็จบไป แต่บอกเราเป็นการปฏิบัติ เรามีมรรคผลด้วย ถ้าเป็นการปฏิบัติถ้ามีมรรคผล เพราะมรรคผลมันเกิดจากประสบการณ์ มรรคผลมันเกิดจากความเป็นจริง แล้วถ้าความเป็นจริง เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ แค่นี้มันก็บ้องตื้น.. นี่เวลาพิจารณาแล้วจิตจะรวมลงอัปนาสมาธิ ถ้ารวมลงนะ ถ้าเขาบอกว่า “เป็นอัปนา” ถ้าไม่มีคำว่าสมาธิยังฟังได้

รวมลงอัปนาสมาธิ ตัวสมาธินี้เป็นตัวลือกตาย ลือกเลย เพราะสมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้หรือรอก แต่ถ้าลงอัปนาธรรม เห็นไหม จิตมันลงเป็นพื้นฐาน เพราะมันปล่อยวางมาแล้วเป็นอัปนาธรรม อย่างนั้นนะได้! ทีนี้จะบอกว่าอัปนาธรรม ..

นี่พูดอย่างนี้เดี๋ยวเขาจะออกอัปนาธรรมเลย แต่อัปนาธรรมอย่างไรล่ะทีนี้ พูดมากก็ตาย เพราะอัปนาสมาธิมันมีหลักวิชาใหม่ๆ อัปนาธรรมไม่มีหลักวิชาการ ในวิชาการไม่มีนะอัปนาธรรม

แต่! แต่เวลาจิตมันพิจารณาไปแล้ว เวลาเราคิดพุทโธ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธินี้มันรวมลงสู่สมาธิ แต่ถ้าเราใช้ปัญญา ใช้มรรคญาณนี้มันรวมลงสู่อัปนาธรรม เพราะอะไร เพราะผลของสมาธิ ผลของคำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ สมาธิชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ.. ความชอบธรรมของมัน แล้วมรรคญาณมันรวมตัวของมัน รวมตัวของมันลงอัปนาธรรม

ธรรมคือธรรมะไง ธรรมคือเป็นผลไง รวมลงนี้รวมลงอัปนาธรรม.. เราพูดบ่อยบอกว่า “การปล่อยวางผลของสมาธิอย่างหนึ่ง ผลของความสุขสมาธิ ที่จิตลงสมาธินี้มีความสุขอย่างหนึ่ง ผลของการวิปัสสนาญาณมันมีผลอีกอย่างหนึ่ง”

เพราะผลของวิปัสสนาญาณมันได้ถอดถอนความลึกลับ ความเศร้าหมอง
ของใจความต่างๆ แต่ถ้ามองอุปปนาสมาธินี้มันมีความสุขมากแต่ไม่ได้ถอดถอนสิ่งใดเลย
แบบกดไว้ ความกดไว้กดไว้โดยสติ โดยคำบริกรรม แต่เป็นสมาธิได้

อย่างที่พูดเมื่อวานนี้ เห็นใหม่ เรื่องพระอาทิตย์.. ถ้าเข้าถึงดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์
นี้ คุณ มันให้พลังงาน ให้สิ่งมีชีวิตใหม่ แต่แสงไวโอเลตของมันทำให้เกิดมะเร็ง นี่มัน
ก็มีโทษของมันใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดของเรามันก็มีกิเลส มันมีพลังงานอยู่แล้ว แต่มีกิเลสใหม่
ใหม่ พุทโธ พุทโธ พุทโธไปจนพลังงานเป็นพลังสะอาดใจ นี่ไงมันถึงว่าเป็นผล
ของฌณีสมาธิ อุปจารสมาธิ อุปปนาสมาธิไง มันเป็นพลังงานเฉยๆ มันยังไม่เกิดปัญญา
หรอก แต่เกิดปัญญาต้องออกวิปัสสนาญาณ.. วิปัสสนาญาณ พอผลของมันเป็นอุปปนา
ธรรม

ถ้าอุปปนาธรรมเรายังโอเคนะ แต่อุปปนาสมาธินี้ไม่มีทาง เป็นไปไม่ได้เลย! นี่
บ้องตันมากเพราะว่าอุปปนาธรรมมันยังไม่มี ถ้าอุปปนาสมาธินั้นมีอยู่ในทางวิชาการ ก็
เลยเอาคำว่าอุปปนาสมาธิมาใช้.. คำว่าสมาธิเกิดปัญญาได้ใหม่

ก็เขาพูดเองว่า “ไม่ได้ ไม่ได้ แล้วบอกว่าผลของวิปัสสนาญาณไปเกิดอุปปนา
สมาธิ แล้วจะเกิดมรรค โดยขบวนการของมรรคจะเกิด ขบวนการของอริยสัจจะเกิด”

นี่พูดถึงว่า ถ้าเขาจะบอกว่าจะพูดทางวิชาการก็พูดไปไม่ถูกหรอก พูดไปไม่ได้
หรอก มันอยู่ที่ปริยัติ แล้วปฏิบัติ เห็นใหม่ ถ้าพูดทางวิชาการแล้วปฏิบัติ พูดทางวิชาการ
แล้วรู้แจ้งนี้ปฏิบัติ.. ปริยัติ ปฏิเวธ ไม่มี! พระพุทธเจ้าถึงบอก “ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ” ต้อง
มีการปฏิบัติอย่างเดียว ต้องมีประสบการณ์จริงอย่างเดียว

นี่ไงเพราะเหตุนี้ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว
แล้วทอคุณระนี้จะรู้ได้อย่างไร ถ้าทางวิชาการมันเป็นทฤษฎี ทางวิชาการพูดนี้เข้าใจได้
แต่เข้าใจแบบโลก เข้าใจแบบความเห็น เข้าใจแบบมุมมองของเขา

แต่ความเข้าใจจริงที่มันจะเข้าผ่านการปฏิบัติ ผ่านขบวนการปฏิบัตินี้จะรู้ได้อย่างไร จะรู้ได้อย่างไร มันต้องมีขบวนการอันนี้ พระพุทธเจ้าถึงวางไว้ “ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ! มันต้องมีการปฏิบัติ”

ทีนี้ถ้าปริยัติแล้วปฏิบัติเลยมันก็เคียงกันไปไม่มีวันจบ ถ้าเป็นปริยัติไม่มีวันจบ เช่นเวลาหลวงตาท่านพูดถึงเวลาท่านน้ำตาร่วงขึ้นมาต่างๆ นี่ว่า “พระอรหันต์ร้องไห้ได้อย่างไร” ทางวิชาการมันขัดแย้งไหม

แต่ท่านบอกว่า “อ้าว.. น้ำตามันไม่เกี่ยวกับมรรคผลเวทย์!” เวลาหลวงตาท่านตอบนะ “น้ำตาก็ือน้ำตา เออ.. มรรคผลนิพพานก็คือมรรคผลนิพพาน มันเกี่ยวอะไรกันล่ะ” นี่คนจริงตอบ เห็นไหม แล้วเถียงมาสิ..

แต่ถ้าไปพูดปริยัติ พูดทางวิชาการแล้วจะเถียงอย่างไร อ้าว.. พระอรหันต์ร้องไห้ได้อย่างไร เวลานั้นน้ำตาท่านไหลนี่ปลงธรรมสังเวช เวลาที่มีความสังเวช ใจเป็นธรรมขึ้นมาแล้ว ธรรมนี้มันสังเวช แบบความรู้สึกของใจเรานั้นสะท้อนมาก เราสะท้อนสะท้อนออกมาด้วยร่างกาย ด้วยธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ มันไหวตัวของมัน เพราะความกระเทือนของหัวใจที่มันสะท้อนมาก

หัวใจเรา คูสิ เวลาเราตกใจทำไมขนพองเลยล่ะ ทำไมเลือดสูบแรงล่ะ นี่มันเป็นความตกใจ มันเป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของกิริยา

แต่ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ธรรมสังเวช ธรรมของครูบาอาจารย์เรานี้ธรรมสังเวช หัวใจมันเป็นธรรมแล้วมันสะท้อน พอสะท้อนขึ้นมาร่างกายมันจะไปโดยสัญชาตญาณ น้ำตาไหลน้ำตาร่วง

แต่รูปร่างอย่างนี้ ท่านบอกว่า “น้ำตาไหลน้ำตาร่วงของพวกเรา น้ำตาไหลน้ำตาร่วงของคนที่มีกิเลสมันเป็นน้ำตาภพชาติ แต่น้ำตาของการปลงธรรมสังเวช เป็นน้ำตาชำระล้างภพชาติ” ในปริยัติไม่มีแล้วตอบไม่ได้ ทีนี้ถ้าพูดถึงมันต้องมีปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วถึงจะถึงที่สุดได้

นี่พูดถึงชีวิตเราจะต้องดำเนินต่อไป เราจะเตือนว่า กฐินจบไปแล้วไม่ใช่จบนะ ชีวิตเรามีอยู่ เราจะต้องสู้ เราพยายามตั้งสติแล้วทำของเราให้เกิดผลของเรา เพื่อชีวิตของเรา เพื่อความดีของเรา ความดีไม่จบเมื่อวานนี้นะ ชีวิตยังมีอยู่ เห็นไหม

หลวงปู่ฝั้นบอกว่า “หายใจเข้าและหายใจออกทิ้งเปล่าๆ” เราจะต้องตั้งสติแล้วทำคุณงามความดีของเราไป มันเป็นอดีตไปแล้ว ปัจจุบันนี้อากาศจะเกิดขึ้นมา เราตั้งเพื่อชีวิตของเรา แล้วทำดีเพื่อเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง